

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет/інститут Навчально-науковий інститут мистецтв

Кафедра філософії, соціології та релігієзнавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія української культури

Освітня програма Хореографія

Спеціальність 024 Хореографія

Галузь знань 02 Культура і мистецтво

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 30 вересня 2019 р.

м. Івано-Франківськ - 2019

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація.

Назва дисципліни	Історія української культури
Викладач	Білоус Світлана Іванівна
Контактний телефон викладача	0990946730
Е-mail викладача	sbilous7@gmail.com
Формат дисципліни	2. Цикл загальної підготовки 1.1. Обов'язкові дисципліни
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/index.php?mod=course&action=ReviewOneCourse&id_cat=122&id_cou=3215
Обсяг дисципліни	90 год.
Кількість кредитів ECTS	3

2. Анотація до курсу.

«Історія української культури» – навчальний курс, що подає відомості з історії минулого і сучасності української культури.

«Історія української культури» знайомить із артефактами та духовними здобутками багатьох історичних періодів. Чільне місце відводиться у вивченні курсу видатним особистостям у формуванні, збагаченні й розвитку української культури, суспільства, держави, нації.

Вивчаються культурологічні поняття, зокрема форми, види, напрями, стилі культури. Оскільки існує численна кількість визначень культури, особливість цього навчального курсу – відображення поєднання культури і духовності; культури і освіти, культури і виховання; культури і релігії; культури і мистецтва (у багатоманітні проявів і жанрів); культури особистості людини; культури повсякденного життя чи професійної діяльності тощо. Передбачається обговорення проблем і перспектив розвитку української культури на сучасному етапі та в майбутньому української держави.

Предметом навчальної дисципліни «Історія української культури» є артефакти української культури: вербальні, візуальні, музичні джерела, на прикладі яких можна простежити ієрархію віртуальних цінностей, етичні та естетичні пріоритети, характерні для мешканців України в різні історичні періоди, а також напрями політичної думки, стан релігійної свідомості, рівень розвитку науки, літератури, мистецтва тощо.

Об'єктом курсу «Історія української культури» є процес становлення та історичної трансформації комплексу притаманних українському соціуму матеріальних, духовних, інтелектуальних та емоційних рис, які, коли їх розглянути з історичної перспективи, складаються у єдиний культурний феномен, що включає в себе не лише різні види мистецтва, а й спосіб життя, правила співіснування, систему цінностей, традицій, вірувань тощо. Оскільки українська культура розвивалася не ізольовано, а була органічно пов'язана з культурами сусідніх країн, то і її історію варто розглядати у загальноєвропейському, в т.ч. візантійському та слов'янському, цивілізаційному контексті.

Навчальний курс передбачає використання й рекомендує для активізації зацікавлення студентів основну (підручники, словники, посібники) й додаткову (наукові першоджерела, наукову періодику) літературу .

“Історія української культури” викладається у даному випадку для студентів денної форми навчання вищого навчального закладу IV рівня акредитації – ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника», - які здобувають ступінь бакалавра (за спеціальністю 024 Хореографія).

3. Мета та цілі курсу.

Мета: викликати у студентів зацікавлення українською культурою та надати їм початкові навички осмислення культурно-історичних процесів.

Завдання (цілі) курсу:

- пояснити студентам основні поняття культурології, зокрема такі, як «культура», «історія культури», «культурно-історична епоха», «стиль», «національна культура»;
- показати органічний зв'язок розвитку української культури з культурами європейського Заходу;
- ознайомити студентів з основними етапами розвитку української культури та її найбільш яскравими явищами;
- презентувати й виокремити роль видатних, непересічних особистостей в розвитку української культури;
- впродовж семінарських занять навчити студентів: порівнювати різні культурні явища/феномени, осмислювати та оцінювати інформацію про них, вибудовувати власні висновки; реагувати на питання/відповіді, провадити дискусії; толерувати розбіжні точки зору та вступати з ним у дискусію.

Програма навчальної дисципліни складається із 2-х **змістових модулів**:

1. Давня, середньовічна та ранньомодерна історія української культури.
2. Нова та новітня історія української культури (XIX – початок XX століття).

Робоча програма передбачає аудиторні заняття (лекційні, семінарські) й самостійну роботу студентів. Програма охоплює список рекомендованої (основної і додаткової) літератури, теми лекційних і семінарських занять, програмові вимоги до курсу (які допомагають зорієнтуватися студентам у підготовці до екзамену).

Міждисциплінарні зв'язки: «Культурологія», «Філософія», «Етика, естетика», «Релігієзнавство», «Історія мистецтва» та ін.

4. Результати навчання:

Загальні компетентності:

- Володіння культурою мислення, аналізом, синтезом, узагальненням та систематизацією фактів і теоретичних положень;
- Здатність вчитись та оволодівати сучасними знаннями;
- Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети;
- Здатність діяти соціально, відповідально та громадянсько свідомо.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

- Здатність розуміння та оцінювання актуальних мистецько-культурних процесів;
- Здатність дотримуватись толерантності у міжособистісних стосунках, володіти етикою добродійних взаємовідносин в сфері виробничої діяльності.

Результати навчання:

- Володіти знаннями в галузі історії культури і мистецтв, аналізувати, оцінювати, інтерпретувати їх у професійній діяльності;
- Визначати місце хореографії в системі міждисциплінарних зв'язків з метою ствердження національної самосвідомості та ідентичності;
- Виявляти і аналізувати історичні та культурні процеси українського народу показувати їх світове значення.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин /3 кредитів ЄКТС.

5. Організація навчання курсу.

Обсяг курсу «Історія української культури»	
Лекції	20
Семінарські заняття	10
Самостійна робота студентів	60

Ознаки курсу:

Семестр: 3

Спеціальність: **024 Хореографія**

Навчальний курс (рік навчання): 2.

Семестр – 3 .

Нормативний / вибірковий: нормативний.

6. Тематика курсу.

Назви навчальних тем	Кількість годин			
	Денна форма			
	Усього	у тому числі		
Л.		П.	Інд.	С.р.
1. Вступ до історії української культури.	2			5
2. Культура Київської Русі	2	2		5
3. Українська культура XIV – початок XVII ст.	2			5
4. Українська культура доби Бароко (середина XVII – XVIII ст.)	2	2		5
5. Українська народна культура, доба Просвітництва та Романтизму (кінець XVIII – перша половина XIX ст.).	2			5
6. Українська культура другої половини XIX – поч. XX ст.	4	2		10
7. Українська культура першої половини XX ст.	2			10
8. Українська культура другої половини XX століття.	2	2		5
9. Українська культура кінця XX ст. – початку XXI століття. Величні постаті сучасної України.	2	2		10
Усього годин	90	20	10	60

Тема 1. Вступ до історії української культури.

Лекція. 2 години.

План:

1. Культура: визначення поняття, суттєві ознаки культури. Структура культури.
2. Форми та види культури:
 - a. Культура відомих історичних періодів: архаїчні культури; культура античності; культура середньовіччя; культура Нового часу; культура новітнього часу.
 - b. Культура суспільства (світова, глобалізована; національна; народна; масова; елітарна).
 - c. Культура колективу і організації (професійна; корпоративна; релігійна; художня; політична; економічна; фізична; інтернет-культура /кіберкультура; культура міста; культура села; культура регіону; субкультура.).
 - d. Культура особистості: культура мислення; культура мовлення; культура навчання; культура побуту і повсякденного життя; духовна культура; фізична культура; культура спілкування, комунікації, культура ділового спілкування; культура поведінки .
3. Функції культури. Цінності української культури.
4. Періоди розвитку української культури.

Основна література

(список основної літератури рекомендується для усього курсу «Історія української культури»):

- Абрамович С. Д. Світова та українська культура: Навчальний посібник / Семен Дмитрович Абрамович. – Львів: Світ, 2004. – 344 с.
- Висоцький О.Ю. Історія української культури: Навчальний В 53 посібник. — Дніпропетровськ : НМетАУ, 2009. – 130 с. // Електронний режим доступу: http://www.dut.edu.ua/uploads/1_671_24484121.pdf .
- Історія української культури: Підручник / За ред. Павлової О. Ю. - К.: 2013. – 340 с. // Електронний ресурс: http://culonline.com.ua/Books/istorria_ukr_kult_pavlova.pdf.

- Історія української культури: Навчально-методичний посібник з дисципліни / Укл. Петренко І. М., Сарапин В. В. – Полтава, 2012. – 504 с. // Електронний режим доступу: <http://www.culture.puet.edu.ua/files/iuk.pdf>
- Хома І. Я. Історія української культури: навч. посібник / І.Я. Хома, А.О. Сова, Ж.В. Мина; за ред. І.Я. Хоми. – Львів, 2012. – 356 с. // Електронний режим доступу: <http://194.44.152.155/elib/local/r39.pdf>

Додаткова література:

- Бондаренко О.В. Українська ментальність в розмаїтті національних ментальних формоутворень й архетипів: історикокультурний аспект / О. В. Бондаренко // Гуманітарний вісник ЗДА. – Вип. 32. – Запоріжжя, 2008. – С. 66 – 78.
- Гірц, Кліфорд. Інтерпретація культур. (Вибрані ессе). – К., 2001. – 542 с.

Тема 2. Культура Київської Русі

Лекція. 2 години.

План:

1. Древні культури на території України (архаїчні).
2. Дохристиянська релігійна культура.
3. Літописання Княжої доби.
4. Оригінальна й перекладна література княжої доби.
5. «Бджола» як видатна пам'ятка перекладної літератури в культурі Київської Русі.
6. Пам'ятки сакральної і світської архітектури середньовічного Києва: Софія Київська; Києво-Печерська лавра; Золоті ворота.
7. Давньоруський живопис. Іконопис. Стінопис. Ікона Холмської Божої Матері.

Тема 2. Культура Київської Русі

Семінарське заняття – 2 години

План:

1. Культура поведінки і моральність в творах письменників княжих часів.
2. Морально-етичні повчання «Бджоли».
3. Вшанування Діви Марії в християнській культурі Київської Русі (на прикладі іконопису).
4. Софія Київська – величний храм княжого Києва .

Додаткова література:

- Комарницький А.С. Давньокиївські традиції культу Діви Марії / Комарницький А.С. // Вісник ХДАДМ: Теорія та історія мистецтв. - № 4-5. - 2014. – С. 50 – 59.
- Попович М. В. Нарис історії культури України / М. В. Попович — К., 1998. — 728 с. // Електронний режим доступу: <http://litopys.org.ua/popovych/narys.htm>
- Степовик Д. Візантійський стиль і сучасне українське іконне малярство /Д. Степовик // Труды Київської Духовної Академії. - № 16 (188) – 2016. – С. 312 – 329 .
- Кирийчук А. О. Ідеї виховання милосердя в творах письменників княжих часів / А. О. Кирийчук // Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: Серія «Історичне релігієзнавство». Випуск 10. – С. 106 – 113.

Тема 3. Українська культура XIV – початок XVII ст.

Лекція. 2 години.

План:

1. Українська культура після монголо-татарської навали до початку XVII століть: умови розвитку.
2. Острозька Біблія та філософська й богословська думка в Острозькій академії.
3. Братські школи в українській культурі: розвиток освіти.

4. Особливості поширення гуманістичних та ренесансних ідей в українському мистецтві XVII ст.
5. Полемічна література в культурі українського Ренесансу.

Додаткова література:

1. Розвиток освіти у братських школах України XVI – XVII ст. в контексті західноєвропейського відродження / Антонюк Галина. // Педагогіка і психологія професійної освіти № 4. – 2012. // <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/23899/1/25-198-206.pdf>.
2. Роман Демків. Особливості поширення гуманістичних та ренесансних ідей в українському мистецтві XVII ст. // “Humanities & Social Sciences 2009” (Hss-2009), 14-16 мау 2009, Lviv, Ukraine. – С. 38 – 41.
3. Кролич О. І. Генезис української полемічної течії та її значення для формування філософсько-правових концепцій / О. І. Кролич // Науковий вісник Львівської політехніки. – Львів, 2016. – С. 273 – 281. <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/32969/1/45-273-281.pdf>
4. Кралюк П. Острозька Біблія та філософська й богословська думка в Острозькій академії / П. Кралюк // Наукові записки. Серія "Філософія". Випуск 4. – Острог, 2008. – С. 3 – 13. file:///C:/Users/Lenovo/Downloads/Nznuoafs_2008_4_3.pdf.

Тема 4. Українська культура доби Бароко (середина XVII – XVIII ст.).

Лекція. 2 години.

План:

1. Освітня та церковна реформи Петра Могилы.
2. Києво-Могилянська академія: розвиток духовної культури та європейської освіти в Україні.
3. Мазепинське бароко: архітектура і скульптура.
4. Конституція Пилипа Орлика.
5. Український портретний живопис XVIII ст.
6. Іконостас стилю бароко.
7. Філософські погляди Григорія Сковороди.

Тема 4. Українська культура доби Бароко (середина XVII – XVIII ст.).

Практичне (семінарське заняття) – 4 години.

План:

1. Петро Могила і духовне відродження України.
2. Стиль бароко в українському культурно-мистецькому просторі.
3. Видатні архітектори та архітектурні споруди українського бароко.
4. Містобудування і стиль бароко на Прикарпатті: Станиславів.
5. Вплив стилю бароко на хатню ікону України.
6. «Філософія серця» Григорія Сковороди. «Сродна праця».

Додаткова література:

1. Гаврилюк Г. Михальчук А. Стиль бароко – самоствердження української національної самобутності в європейському культурному просторі / Галина Гаврилюк, Андрій Михальчук // Режим електронного доступу: http://ukrconf.fl.kpi.ua/wp-content/uploads/2014/12/34_HAV1.pdf
2. Ковальчук Н. Д. Києво-могилянська академія як фортеця духовності та європейської освіти в контексті метаісторії / Н. Д. Ковальчук // Неперервна професійна освіта: теорія і практика. 2013 – Вип. 3-4. С. 7-12. // [file:///C:/Users/Lenovo/Downloads/NPO_2013_3-4_3%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Lenovo/Downloads/NPO_2013_3-4_3%20(1).pdf)

3. Маланюк Т. З. Стиль бароко в сакральній архітектурі Прикарпаття другої половини XVII – 70-X pp. XVIII ст. /Т. З. Маланюк// Карпатський край № 1 (4). – С. 45 – 60. // file:///C:/Users/Lenovo/Downloads/kkr_2014_1_7.pdf .
4. Осадча О. Вплив стилю бароко на хатню ікону України / О. Осадча// <http://artisthelen.com/publications/vplyv-stylyu-baroko-na-hatnyu-ikonu-ukrajiny> .
5. Сидоренко Н. В. Ідея серця у філософії Г.Сковороди: аспекти тлумачення // Магістеріум. Випуск 23. Історико-філософські студії. – 2006. - С. 49 - 54. - http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/14233/Sydorenko_Ideia_sertsia_u_filosofii_H_Skovorody_aspekty_tlumachennia.pdf?sequence=1&isAllowed=y.
6. Харлан А. П. Неоціненний внесок святого Петра Могили в духовне відродження України /А. П. Харлан // Труды Київської Духовної Академії. - № 16 (188). – 2016 file:///C:/Users/Lenovo/Downloads/tkda_2016_16_32.pdf
7. Шишкін В. Конституція, яка випередила час // День: щоденна всеукраїнська газета. – 2012. Режим електронного доступу: <http://incognita.day.kyiv.ua/konstitucziya-yaka-viperedila-chas.html>

Тема 5. Українська народна культура, доба Просвітництва та Романтизму (кінець XVIII – перша половина XIX ст.).

Лекція. 2 години.

План:

1. Усна народна творчість в українській культурі.
2. Українські народні звичаї і традиції: родинно-побутова обрядовість.
3. Вишиванки: регіональні особливості кольору, символіки.
4. Видатні постаті в українській новій літературі: Іван Котляревський, Микола Костомаров, Пантелеймон Куліш, Тарас Шевченко.
5. Живописна спадщина Тараса Шевченка.
6. «Руська Трійця» і її значення в культурному житті Галичини.
7. Товариство «Просвіта».

Додаткова література:

1.Стеблій Ф. Предтечі “Просвіти”/ Ф. Стеблій // Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність. 19/2010. С. 7–19. - Електронний доступ: <http://www.inst-ukr.lviv.ua/files/21/020Steblij.pdf>.

Тема 6. Українська культура другої половини XIX – поч. XX ст.

Лекція. 2 години

План:

1. Наукове товариство ім. Т. Шевченка та його роль у культурному розвитку України.
2. Національний розвиток культури у поглядах Івана Франка.
3. Українське малярство другої половини XIX ст.
4. Феномен театру корифеїв в українській культурі.
5. Модерн в українському мистецтві.

Тема 6. Українська культура другої половини XIX – поч. XX ст.

Практичне (семінарське заняття) – 2 години

План:

1. Іван Франко про роль інтелігенції у вихованні української молоді.
2. Освіченість і духовно-моральна культура в сім’ї Лесі Українки.
3. Василь Стефаник і українська культура.

4. Микола Лисенко і українська культура.
5. Андрей Шептицький і розвиток української культури.

Додаткова література:

1. Андрусак Т. Товариство імені Шевченка та його роль у розвитку української правової думки (до 140-річчя заснування) / Т. Андрусак // Вісник Львівського університету. Серія юридична. 2013. Випуск 57. С. 81–87. - Електронний доступ: file:///C:/Users/Lenovo/Downloads/Vlnu_yu_2013_57_13.pdf .
2. Василь Стефаник і українська культура: тези. – Івано-Франківськ, 1991. – 90 с. – Електронний доступ: <http://lib.pnu.edu.ua/files/%D0%92%D0%B0%D1%81%D0%B8%D0%BB%D1%8C%20%D0%A1%D1%82%D0%B5%D1%84%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D1%96%20%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0%20%D0%BA%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B0.%20%D0%A2%D0%B5%D0%B7%D0%B8.%20%D0%A7%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B0%201.,%201991%20%D1%80..pdf> .
3. Вишнівський Р. Іван Франко про роль інтелігенції у вихованні української молоді / Р. Вишнівський// Молодь і ринок №5 (112), 2014 С. 40-44. Електронний доступ: file:///C:/Users/Lenovo/Downloads/Mir_2014_5_10.pdf.
4. Каралюс М. Стилєві домінанти модерну в українському мистецтві /М. Каралюс // К., 2010. — № 3(31). — С. 64-69. <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/43507/09-Karalius.pdf?sequence=1> .
5. Корній Л. П. Пасіонарність особи Миколи Лисенка в умовах заблокованості української національної культури /Л.П. Корній // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. 2017. № 4 (37). Електронний доступ: file:///C:/Users/Lenovo/Downloads/Chasopys_2017_4_4.pdf .
6. Синич Г. Національний розвиток культури у баченні Івана Франка / Г. Синич // Вісник Львів. ун-ту. Серія журналістики. 2006. Вип. 28. С. 68 - 72 . – Електронний доступ: http://old.journ.lnu.edu.ua/publications/visnyk28/V28_P1_6_Synyczycz.pdf .
7. Серєда Оксана. Митрополит Андрей Шептицький — покровитель українського мистецтва: штрихи до портрета // file:///C:/Users/Lenovo/Downloads/lnnbyivs_2015_7_8.pdf.
8. Українське малярство другої половини XIX століття // Нариси з історії українського мистецтва. - Режим доступу: <http://www.ukrartstory.com.ua/tekst-statti-36/ukrajinske-maljarstvo-drugoji-polovin-xix-st.html>
9. Федяєва В. Л. Практика виховання дітей в сім'ї Лесі Українки / В.Л. Федяєва // http://ps.stateuniversity.ks.ua/file/issue_37/4.pdf.

Тема 7. Українська культура першої половини ХХ ст.

Лекція. 2 години

План:

1. Ліквідація неписьменності в 20-30 рр. ХХ століття.
2. Становище культури України в умовах тоталітаризму.
3. Авангардні течії в українській художній культурі 20-х – 30-х років ХХ ст.: пролетарська «маскультура» та протистояння їй з боку письменників-авангардистів (Еллан Блакитний, Микола Хвильовий, Микола Зеров). Микола Зеров: формування української ідентичності.
4. Театральний авангард (Лесь Курбас).
5. Авангардні течії в українському образотворчому мистецтві (Олександр Архипенко, Михайло Бойчук і «бойчукісти»; Олександра Екстер, Олександр Богомазов, Казимир Малевич)
6. Соцреалізм в українській культурі.

Додаткова література:

1. Мовчан О.М. Ліквідація неписьменності (лікнеп), кампанії лікнепу в УСРР–УРСР / О.М. Мовчан //Режим доступу: http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=EIU&P21DBN=EIU&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=eiu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=TRN=&S21COLORTERMS=0&S21STR=Likvidatsiya_nepismennosti
2. Нікітенко К. Культура і суспільство: конфлікт між тоталітарним і особистим (на прикладі доби сталінізму) / К. Нікітенко // Вісник ЛНАМ. Серія: Культурологія. Вип. 29. 2016 р. - Електронний доступ: https://lnam.edu.ua/files/Academy/nauka/visnyk/pdf_visnyk/29/4.pdf .

Тема 8. Українська культура другої половини ХХ століття.

Лекція. 2 години .

План:

1. Політична і культурна діяльність шістдесятників.
2. Творчість Тетяни Яблонської українській художній культурі.
3. «Наївне мистецтво» Марії Приймаченко.
4. Феномен «Червоної Рути» та інших творів Володимира Івасюка.

Додаткова література:

1. Наївне мистецтво і малярство України: зб. тез доповідей всеукраїнської наук. практ. конф., Київ, 26 грудня 2018 р. – К., 2018. – 42 с. // Режим доступу: http://academia.gov.ua/Conf_2018_NAIV_MIST_T.pdf .
2. Політична і культурна діяльність шістдесятників // Режим доступу: <https://blogs.korrespondent.net/blog/2340/3456828/> .
3. Скляренко Г. Українське мистецтво другої половини ХХ століття: регіональні проблеми і загальний контекст (частина перша) / Галина Скляренко // <https://core.ac.uk/download/pdf/38355625.pdf> .
4. Таємнича сила картин Тетяни Яблонської // Режим доступу: <http://slovoprosvity.org/2017/03/02/tajemnycha-syla-kartyn-tetyany-yablonskoji/> .

Тема 9. Українська культура кінця ХХ ст. – початку ХХІ століття. Величні постаті сучасної України.

Лекція. 2 години

План:

1. Лідерство, волонтерство, ментальність, менталітет, нація, народ, національна свідомість, громадянська свідомість, особистісний ріст, особиста відповідальність: визначення понять.
2. Етнічний стиль в дизайні одягу.
3. Кіномистецтво в Україні початку ХХІ століття.
4. Українська мультиплікація як вид мистецтва.
5. Станіславівський феномен (Юрій Андрухович, Юрій Іздрик).
6. Масова культура, кітч, українська пісня, патріотизм: визначення і взаємовідношення понять.

Тема 9. Українська культура кінця ХХ ст. – початку ХХІ століття. Величні постаті сучасної України.

Практичне (семінарське заняття) – 4 години .

План:

1. Любомир Гузар – видатний душпастир України на зламі століть.
2. Сакральні доміанти в поезії Ліни Костенко .
3. Мовленнєва культура сучасної молоді.
4. Хореографічна культура в Україні як вираження духовного життя особистості .
5. Проблеми й перспективи розвитку української культури.
6. Особливості розвитку культурної дипломатії України в сучасних умовах.

Додаткова література:

1. Александрова В. Ф. Мовленнєва культура сучасної молоді / В. Ф. Александрова // Проблеми підготовки сучасного вчителя. - 2013. - № 8(2). - С. 7-11. - Режим доступу: http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/6909/1/V_Aleksandrova_UMAN_GI.pdf .
2. Кардинал Любомир Гузар – моральний авторитет і духовний провідник (до 85-річчя від дня народження та річниці з дня смерті) // Режим доступу: <http://kumlk.kpi.ua/node/1669> .
3. Колодко Арсен. Українська мультиплікація як самобутній вид образотворчого мистецтва / А. Колодко // Режим доступу: <https://nz.lviv.ua/archiv/2014-5/26.pdf>.
4. Луцишин Г., Гончарук А. Особливості розвитку культурної дипломатії України в сучасних умовах / Г. Луцишин Г., А. Гончарук // Humanitarian vision. - 2017. - Vol. 3, Num. 1. - С. 25-30. - Режим доступу: <http://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2017/nov/6654/lucishin.pdf>
5. Настасюк Ю. С. Сакральні доміанти в поезії Ліни Костенко/ Ю. С. Настасюк // Науковий вісник Миколаївського державного університету ім. В Сухомлинського. Серія: Філологічні науки. – 2013. – Вип. 4.12. – С 161 – 164 //Режим доступу: <http://litzbirnyk.com.ua/wp-content/uploads/2013/12/4-12-35.pdf> .
6. Степанюк І В. Хореографічна культура як органічний складник духовного життя особистості / І. В. Степанюк // file:///C:/Users/Lenovo/Downloads/Nvvnufn_2012_15_38.pdf.

7. ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ З КУРСУ «Історія української культури» : ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ З КУРСУ «Історія української культури» для студентів спеціальності 024 «Хореографія». (2019 – 2020 навчальний рік)

I. ОСНОВНІ ПИТАННЯ:

1. Суттєві ознаки культури. Структура культури.
1. Функції культури. Цінності української культури.
2. Періоди розвитку української культури.
3. Оригінальна й перекладна література княжої доби.
4. Софія Київська – величний храм княжого Києва .
5. Братські школи в українській культурі: розвиток освіти.
6. Петро Могила і духовне відродження України.
7. Конституція Пилипа Орлика як свідчення розвитку правової культури в Україні.
8. «Сродна праця» Григорія Сковороди
9. Усна народна творчість в українській культурі.
10. Українські народні звичаї і традиції: родинна-побутова обрядовість.
11. Вишиванки: регіональні особливості кольору, символіки.
12. Видатні постаті в українській літературі (Іван Котляревський, Тарас Шевченко).

13. Живописна спадщина Тараса Шевченка.
14. Товариство «Просвіта».
15. Наукове товариство ім. Т. Шевченка та його роль у культурному розвитку України.
16. Іван Франко про роль інтелігенції у вихованні української молоді.
17. Українське малярство другої половини ХІХ ст.
18. Феномен театру корифеїв в українській культурі.
19. Модерн в українському мистецтві.
20. Культура навчання і виховання в сім'ї Лесі Українки.
21. Василь Стефаник і українська культура.
22. Микола Лисенко і українська культура.
23. Андрей Шептицький і розвиток української культури.
24. Становище культури України в умовах тоталітаризму.
25. Микола Зеров: формування української ідентичності.
26. Театральний авангард (Лесь Курбас).
27. Соцреалізм в українській культурі.
28. Культурна діяльність шістдесятників.
29. Творчість Тетяни Яблонської українській художній культурі.
30. «Наївне мистецтво» Марії Приймаченко.
31. Феномен «Червоної Рути» та інших творів Володимира Івасюка.
32. Етнічний стиль в дизайні одягу.
33. Кіномистецтво в Україні початку ХХІ століття.
34. Українська мультиплікація як вид мистецтва.
35. Станіславівський феномен (Юрій Андрухович, Юрій Іздрик).
36. Любомир Гузар – видатний душпастир України на зламі століть.
37. Творчість Ліни Костенко в українській культурі.
38. Мовленнєва культура сучасної молоді.
39. Проблеми й перспективи розвитку української культури.
40. Особливості розвитку культурної дипломатії України в сучасних умовах.

II. АННОТАЦІЯ СТАТТІ. Висновки студента:

1. Острозька Біблія та філософська й богословська думка в Острозькій академії» (П. Кралюк).
2. Демків Р. Особливості поширення гуманістичних та ренесансних ідей в українському мистецтві ХVІІ ст.
3. «Кириїчук А. О. Ідеї виховання милосердя в творах письменників княжих часів».
4. Степовик Д. Візантійський стиль і сучасне українське іконне малярство»
5. Сидоренко Н. В. Ідея серця у філософії Г. Сковороди: аспекти тлумачення»
6. Осадча О. Вплив стилю бароко на хатню ікону України»
7. Маланюк Т. З. Стиль бароко в сакральній архітектурі Прикарпаття другої половини ХVІІ – 70-Х рр. ХVІІІ ст.».
8. Синич Г. Національний розвиток культури у баченні Івана Франка.
9. Каралюс М. Стильові домінанти модерну в українському мистецтві
10. Ковальчук Н. Д. Києво-Могилянська академія як фортеця духовності та європейської освіти в контексті метаісторії»
11. Степанюк І. Хореографічна культура як органічний складник духовного життя особистості.

III. ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ:

1. світова культура / глобалізована культура
2. національна культура
3. елітарна культура
4. антропоцентризм
5. релігійна культура

6. романтизм
7. християнська культура
8. фізична культура
9. інтернет-культура (кіберкультура)
10. культура міста /села
11. екологічна культура
12. культура регіону
13. субкультура
14. фізична культура
15. культура ділового спілкування
16. масова культура
17. кітч
18. народна культура
19. елітарна культура
20. патріотизм
21. культура
22. культурологія
23. волонтерство
24. ментальність
25. менталітет
26. нація
27. народ
28. художня культура
29. національна свідомість
30. громадянська свідомість
31. особистісний ріст
32. особиста відповідальність
33. візантійський стиль
34. готика
35. культура особистості
36. духовна культура
37. бароко
38. професійна культура
39. корпоративна культура
40. класицизм
41. політична культура
42. економічна культура
43. романтизм
44. бойчукізм
45. модерн
46. постмодерн
47. аксіологія
48. народознавство
49. соцреалізм
50. націоналізм
51. шовінізм
52. контркультура
53. культура андеграунда
54. культурна традиція
55. мистецтво

8.СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ КУРСУ «Історія української культури»:

Контроль	Шкала балів на практичному занятті	Аудиторна робота (усні відповіді, тематичні презентації) і самостійна робота студента (план-конспект; словник понять і термінів з української культури)	Екзамен	Всього балів
Бал	«5»			
Ваговий коефіцієнт		10		
Максимальна кількість балів		50	50	«100»

9.Політика курсу.

Політика курсу «Історія української культури» передбачає активне відвідування аудиторних занять, самостійну роботу студента, виконання запланованих завдань; робота з основною й додатковою літературою.

Студенти, що з певних причин пропустили одне чи більше занять, зобов'язуються відпрацювати тему, добре орієнтуватись у програмових вимогах до теми, пройти поточну форму контролю.

До екзамену допускаються студенти, які склали завдання на практичних заняттях, відвідували аудиторні заняття, усно відповідали з питань теми, виконали СРС досягли 30 – 50 балів.

Види роботи з «Історія української культури», бали.

- 1) аудиторна робота (лекції, семінарські заняття), самостійна робота студентів (50 балів);
- 2) екзаменаційна робота (50 балів)

Оцінювання екзаменаційної роботи. Загальний бал – 50 балів.

Екзаменаційний білет передбачає 4 завдання.

Перше завдання оцінюється – 10 балів.

Друге завдання передбачає попереднє додаткове опрацювання наукової періодики, включає висновки студента; оцінюється - 20 балів.

Третє завдання - «визначення понять»; оцінюється – 10 балів.

Четверте завдання – оцінюється 10 балів.

Водночас, допускається усний захист письмової роботи студента у присутності інших студентів групи.

Сумарно, оцінки за практичні заняття і за екзамен складають підсумок балів (в межах 100 балів) з дисципліни «Історія української культури».

10.Рекомендована література з курсу «Історія української культури».

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА (підручники, посібники, словники):

1. Абрамович С. Д. Світова та українська культура: Навчальний посібник / Семен Дмитрович Абрамович. – Львів: Світ, 2004. – 344 с.
2. Висоцький О.Ю. Історія української культури: Навчальний посібник. — Дніпропетровськ, 2009. – 130 с. // Електронний режим доступу: http://www.dut.edu.ua/uploads/1_671_24484121.pdf .
3. Вишнівський Р. Іван Франко про роль інтелігенції у вихованні української молоді / Р. Вишнівський// Молодь і ринок №5 (112), 2014 С. 40-44. Електронний доступ: file:///C:/Users/Lenovo/Downloads/Mir_2014_5_10.pdf.
4. Історія української культури: Підручник / За ред. Павлової О. Ю. - К.: 2013. – 340 с. // Електронний ресурс: http://culonline.com.ua/Books/istorria_ukr_kult_pavlova.pdf.
5. Історія української культури: Навчально-методичний посібник з дисципліни / Укл. Петренко І. М., Сарапин В. В. – Полтава, 2012. – 504 с. // Електронний режим доступу: <http://www.culture.puet.edu.ua/files/iuk.pdf>
6. Історія української культури [Текст] : словник термінів і понять / [уклад. С. Побожій]. – Суми, 2014. – 38 с. Електронний режим доступу: <https://studfile.net/preview/5391173/>
7. Герчанівська П.Е. Культурологія: термінологічний словник / П. Е. Герчанівська. – К., 2015, – 439 с. // Електронний режим доступу: https://nakkkim.edu.ua/images/vidannya/Monografii/Gerchanivska_Slovnuk_compressed.pdf
8. Подольська Є.А., Лихвар В.Д. Іванова К.А. Культурологія: Навч. посібник. – К., 2003. – 288 с.
9. Хома І. Я. Історія української культури: навч. посібник / І.Я. Хома, А.О. Сова, Ж.В. Мина; за ред. І.Я. Хоми. – Львів, 2012. – 356 с. // Електронний режим доступу: <http://194.44.152.155/elib/local/r39.pdf>
10. Українська культура в іменах. Довідник / за ред. О. О. Петутіної. – Харків: НТУ «ХП», 2017. – 303 с.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА:

41. Александрова В. Ф. Мовленнєва культура сучасної молоді / В. Ф. Александрова // Проблеми підготовки сучасного вчителя. - 2013. - № 8(2). - С. 7-11. - Режим доступу: [.http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/6909/1/V_Aleksandrova_UMAN_GI.pdf](http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/6909/1/V_Aleksandrova_UMAN_GI.pdf) .
42. Андрусак Т. Товариство імені Шевченка та його роль у розвитку української правової думки (до 140-річчя заснування) / Т. Андрусак // Вісник Львівського університету. Серія юридична. 2013. Випуск 57. - С. 81–87. - Електронний доступ: file:///C:/Users/Lenovo/Downloads/Vlnu_yu_2013_57_13.pdf .
43. Антонюк Г. Розвиток освіти у братських школах України XVI – XVII ст. в контексті західноєвропейського відродження / Г. Антонюк // Педагогіка і психологія професійної освіти № 4. – 2012. // <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/23899/1/25-198-206.pdf> .
44. Бондаренко О.В. Українська ментальність в розмаїтті національних ментальних формоутворень й архетипів: історикокультурний аспект / О. В. Бондаренко // Гуманітарний вісник ЗДІА. – Вип. 32. – Запоріжжя, 2008. – С. 66 – 78.

45. Василь Стефаник і українська культура: тези. – Івано-Франківськ, 1991. – 90 с. – Електронний доступ:
<http://lib.pnu.edu.ua/files/%D0%92%D0%B0%D1%81%D0%B8%D0%BB%D1%8C%20%D0%A1%D1%82%D0%B5%D1%84%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D1%96%20%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0%20%D0%BA%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B0.%20%D0%A2%D0%B5%D0%B7%D0%B8.%20%D0%A7%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B0%201.,%201991%20%D1%80..pdf> .
46. Гірц Кліфорд. Інтерпретація культур. (Вибрані ессе). – К., 2001. – 542 с.
47. Демків Р. Особливості поширення гуманістичних та ренесансних ідей в українському мистецтві XVII ст./ Р. Демків // “Humanities & Social Sciences 2009” (Hss-2009), 14-16 маю 2009, Lviv, Ukraine. – С. 38 – 41.
48. Кардинал Любомир Гузар – моральний авторитет і духовний провідник (до 85-річчя від дня народження та річниці з дня смерті) // Режим доступу: <http://kumlk.kpi.ua/node/1669> .
49. Каралюс М. Сильові доміанти модерну в українському мистецтві /М. Каралюс // К., 2010. — № 3(31). — С. 64-69.
<http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/43507/09-Karalius.pdf?sequence=1> .
50. Ковальчук Н., Дрегало О. Софія Київська – святіший паладіум Київської Русі/ Н. Ковальчук, О. Дрегало // http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/10125/2/N_Kovalchuk_O_Drehalo_1000ZDUBKV_IS.pdf .
51. Ковальчук Н. Д. Києво-могилянська академія як фортеця духовності та європейської освіти в контексті метаісторії / Н. Д. Ковальчук // Неперервна професійна освіта: теорія і практика. 2013 – Вип. 3-4. С. 7-12. // [file:///C:/Users/Lenovo/Downloads/NPO_2013_3-4_3%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Lenovo/Downloads/NPO_2013_3-4_3%20(1).pdf)
52. Колодко Арсен. Українська мультиплікація як самобутній вид образотворчого мистецтва / А. Колодко // Режим доступу: <https://nz.lviv.ua/archiv/2014-5/26.pdf>.
53. Комарницький А.С. Давньокиївські традиції культу Діви Марії / Комарницький А.С. // Вісник ХДАДМ: Теорія та історія мистецтв. - № 4-5. - 2014. – С. 50 – 59.
54. Корній Л. П. Пасіонарність особи Миколи Лисенка в умовах заблокованості української національної культури /Л.П. Корній // Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. 2017. № 4 (37). Електронний доступ: file:///C:/Users/Lenovo/Downloads/Chasopys_2017_4_4.pdf .
55. Кирийчук А. О. Ідеї виховання милосердя в творах письменників княжих часів / А. О. Кирийчук // Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: Серія «Історичне релігієзнавство». Випуск 10. – С. 106 – 113.
56. Кролич О. І. Генезис української полемічної течії та її значення для формування філософсько-правових концепцій / О. І. Кролич // Науковий вісник Львівської політехніки. – Львів, 2016 . – С. 273 – 281.
<http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/32969/1/45-273-281.pdf>.
57. Куц В. А. Григорій Сковорода про роль праці у розвитку особистості / В.А.Куц // https://novyn.kpi.ua/2008-3/08_Kuc.pdf .
58. Луцишин Г., Гончарук А. Особливості розвитку культурної дипломатії України в сучасних умовах / Г. Луцишин Г., А. Гончарук // Humanitarian vision. - 2017. - Vol. 3, Num. 1. - С. 25-30. - Режим доступу: <http://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2017/nov/6654/lucishin.pdf>
59. Маланюк Т. З. Стиль бароко в сакральній архітектурі Прикарпаття другої половини XVII – 70-X рр. XVIII ст. /Т. З. Маланюк// Карпатський край № 1 (4). – С. 45 – 60. // file:///C:/Users/Lenovo/Downloads/kkr_2014_1_7.pdf.
60. Микола Зеров: формування української ідентичності // Режим доступу: file:///C:/Users/Lenovo/Downloads/Mandriv_2013_2_11.pdf.
61. Мовчан О.М. Ліквідація неписьменності (лікнеп), кампанії лікнепу в УСРР–УРСР / О.М. Мовчан //Режим доступу: <http://resource.history.org.ua/cgi->

bin/eiu/history.exe?&I21DBN=EIU&P21DBN=EIU&S21STN=1&S21REF=10&S21FM T=eiu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=TRN=&S21C OLORTERMS=0&S21STR=Likvidatsiya_nepismennosti .

62. Наївне мистецтво і малярство України: зб. тез доповідей всеукраїнської наук. практ. конф., Київ, 26 грудня 2018 р. – К., 2018. – 42 с. // Режим доступу: http://academia.gov.ua/Conf_2018_NAIV_MIST_T.pdf .
63. Настасюк Ю. С. Сакральні доміанти в поезії Ліни Костенко/ Ю. С. Настасюк // Науковий вісник Миколаївського державного університету ім. В Сухомлинського. Серія: Філологічні науки. – 2013. – Вип. 4.12. – С 161 – 164 //Режим доступу: <http://litzbirnyk.com.ua/wp-content/uploads/2013/12/4-12-35.pdf> .
64. Нікітенко К. Культура і суспільство: конфлікт між тоталітарним і особистим (на прикладі доби сталінізму) / К. Нікітенко // Вісник ЛНАМ. Серія: Культурологія. Вип. 29. 2016 р.. Електронний доступ: https://lnam.edu.ua/files/Academy/nauka/visnyk/pdf_visnyk/29/4.pdf .
65. Огієнко, Іван. Українська культура. Коротка історія культурного життя українського народу / Іван Огієнко. – К., 1991. – 272 с.
66. Огієнко Іван. Історія української літературної мови. – К. – 2001 // Режим доступу: <http://litopys.org.ua/ohukr/ohu.htm>.
67. Осадча О. Вплив стилю бароко на хатню ікону України / О. Осадча// <http://artisthelen.com/publications/vplyv-stylyu-baroko-na-hatnyu-ikonu-ukrajiny> .
68. Політична і культурна діяльність шістдесятників // Режим доступу: <https://blogs.korrespondent.net/blog/2340/3456828/> .
69. Попович М. В. Нарис історії культури України / М. В. Попович — К., 1998. — 728с. // Електронний режим доступу: <http://litopys.org.ua/popovych/narys.htm>
70. Скляренко Г. Українське мистецтво другої половини ХХ століття: регіональні проблеми і загальний контекст (частина перша) / Галина Скляренко // <https://core.ac.uk/download/pdf/38355625.pdf> .
71. Стеблій Ф. Предтечі “Просвіти”/ Ф. Стеблій // Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність. 19/2010. С. 7–19. - Електронний доступ: <http://www.inst-ukr.lviv.ua/files/21/020Steblij.pdf>.
72. Степанюк І В. Хореографічна культура як органічний складник духовного життя особистості / І. В. Степанюк // file:///C:/Users/Lenovo/Downloads/Nvvnfn_2012_15_38.pdf.
73. Історія української культури: За загальною редакцією І.Крип'якевича. – К. – 2002 (за виданням 1937 р.)// Електронний режим доступу: <http://litopys.org.ua/krypcult/krcult.htm> .
74. Сидоренко Н. В. Ідея серця у філософії Г.Сковороди: аспекти тлумачення // Магістеріум. Випуск 23. Історико-філософські студії. – 2006. - С. 49 - 54. - http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/14233/Sydorenko_Idea_sertsia_u_filosofii_H_Skovorody_aspekty_tlumachennia.pdf?sequence=1&isAllowed=y.
75. Синич Г. Національний розвиток культури у баченні Івана Франка / Г. Синич // Вісник Львів. ун-ту. Серія журналістики. 2006. Вип. 28. С. 68 - 72 . – Електронний доступ: http://old.journ.lnu.edu.ua/publications/visnyk28/V28_P1_6_Synyczysz.pdf
76. Серєда Оксана. Митрополит Андрей Шептицький — покровитель українського мистецтва: штрихи до портрета // file:///C:/Users/Lenovo/Downloads/lnnbyivs_2015_7_8.pdf .
77. Степовик Д. Візантійський стиль і сучасне українське іконне малярство /Д. Степовик // Труды Київської Духовної Академії. - № 16 (188) – 2016. – С. 312 – 329 .
78. Таємнича сила картин Тетяни Яблонської // Режим доступу: <http://slovoprosvity.org/2017/03/02/tajemnycha-syla-kartyn-tetyany-yablonskoji/> .
79. Тарасенко М. Софія Київська - сакральний символ Київської Русі /Марина Тарасенко // <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/12052/1/Tarasenko.pdf> .

80. Українське малярство другої половини XIX століття // Нариси з історії українського мистецтва. - Режим доступу: <http://www.ukrartstory.com.ua/tekst-statti-36/ukrajinske-maljarstvo-drugoji-polovin-xix-st.html> .
81. Чижевський, Дмитро. Культурно-історичні епохи. <http://litopys.org.ua/chyzh/chyb16.htm> .
82. Шишкін В. Конституція, яка випередила час // День: щоденна всеукраїнська газета. – 2012. Режим електронного доступу: <http://incognita.day.kyiv.ua/konstitucziya-yaka-viperedila-chas.html>